

SERMO CXIV.

De verbis Evangelii Lucae xvii : *Si peccaverit in te frater tuus, corripe illum*, etc. De remissione peccatorum.

Habitus ad mensam sancti Cypriani, praesente comite Bonifacio.

Nunc primum vulgatur ex Manuscriptis duobus, uno Romano, Bibliothecae Patrum Cisterciensium sanctae Crucis in Jerusalem de Urbe, notato 60; altero Parisiensi, Colbertinae Bibliothecae 821, jam supra laudato, qui codex Sermonem cum illa repraesentat epigraphe: Habitus ad mensam, etc.

I. SANCTUM Evangelium, quod modo cum recitaretur audivimus, de remissione nos admonuit peccatorum. Hinc admonendi estis ex sermone nostro. Ministri enim sumus verbi, non nostri, sed utique Dei et Domini nostri, cui nemo sine gloria servit, quem nemo sine poena contemnit. Ipse ergo Dominus Deus noster, qui manens apud Patrem fecit nos, et factus pro nobis refecit nos; ipse Dominus Deus noster Jesus Christus ait nobis quod modo audivimus in Evangelio: « Si peccaverit in te, inquit, frater » tuus, corripe illum, et si poenitentiam egerit, dimitte » illi: et si septies in die peccaverit in te, et veniens dixerit: Poenitet me, dimitte illi¹. Septies in die, » no-

¹ Luc. xvii, 3, 4.

luit intelligi, nisi quotiescumque; ne forte peccet octies, et nolis ignoscere. Quid est ergo « septies? » Semper, quotiescumque peccaverit eumque poenituerit. Hoc enim est: « Septies in die laudabo te¹: » quod est in alio Psalmo: « Semper laus ejus in ore meo². » Et quare septies pro eo quod est semper ponatur, certissima ratio est: septem quippe diebus venientibus et redeuntibus totum volvitur tempus.

II. Quisquis ergo Christum cogitas, et cupis accipere quod promisit, noli esse piger facere quod praecipit. Quid enim promisit? Vitam aeternam. Et quid praecipit? Dari fratri tuo veniam tanquam diceret tibi: Tu homo da homini veniam, ut ego Deus ad te veniam. Sed ut omittam, vel potius intermittam altiora illa divina promissa, in quibus nos Creator noster factururus est aequales Angelis suis, ut cum illo et in illo et de illo sine fine vivamus: ut hoc interim non dicam, hoc ipsum quod juberis fratri tuo dare, a Deo tuo non vis accipere? Hoc ipsum, inquam, quod juberis fratri tuo dare, a Domino tuo non vis accipere? Dic mihi si non vis, et noli dare. Quid est hoc, nisi ut poscenti ignoscas, si tibi poscis ignosci? Aut si non habes quod tibi ignoscatur, audeo dicere: Noli ignoscere. Quanquam nec hoc dicere debui. Etsi non habes quod tibi ignoscatur, ignosce.

III. Dicturus es mihi modo: Sed ego non sum Deus, homo sum peccator. Deo gratias, quod confiteris esse peccata tua. Ergo ignosce, ut dimittantur tibi. Hortatur nos tamen ipse Dominus Deus noster ut imitemur eum: Primo ipse Deus Christus, de quo apostolus Petrus dixit: « Christus » pro nobis passus est, relinquens vobis exemplum, » ut sequamini vestigia ejus, qui peccatum non fecit, nec » inventus est dolus in ore ejus³. » Et utique ipse non

¹ Psal. cxviii, 164. — ² Id. xxxiii, 2. — ³ I Petr. ii, 21, 22.

habebat peccatum, et mortuus est pro peccatis nostris, et sanguinem suum fudit in remissionem peccatorum. Suscepit pro nobis quod non debebat, ut nos a debito liberaret. Non debebat mori, nec nos vivere: quare? Quia peccatores eramus. Nec mors debebatur illi, nec vita nobis: quod ei non debebatur accepit, quod nobis non debebatur dedit. Sed quoniam de remissione agitur peccatorum, ne multum ad vos putetis imitari Christum, Apostolum audite dicentem: « Donantes vobismetipsis, » sicut et Deus in Christo donavit vobis¹. Estote ergo » imitatores Dei. » Apostoli verba sunt: non mea: « Estote ergo imitatores Dei. » Certe superbum est imitari Deum? Audi Apostolum: « Estote imitatores Dei, » sicut filii charissimi². » Filius diceris: si respuis imitationem, quare quæris hæreditatem?

IV. Hoc dicerem si nihil peccati haberes, quod tibi relaxari desiderares. Modo autem quisquis es, homo es: justus sis licet, homo es; laicus sis, homo es; monachus sis, homo es; clericus sis, homo es; episcopus sis, homo es; apostolus sis, homo es. Vocem Apostoli audi: « Si dixerimus quia peccatum non habemus, nos ipsos seducimus³. » Ille, ille, ille Joannes et Evangelista, quem Dominus Christus præ cæteris diligebat, qui supra pectus ejus discumbebat, ipse ait: Si dixerimus: non dixit: Si dixeritis quia peccatum non habetis: sed, « Si dixerimus quia peccatum non habemus, nos ipsos seducimus, et veritas in nobis non est: » Junxit se in culpa, ut jungeretur et in venia. « Si dixerimus: » videte quis dicat: « Si dixerimus quia peccatum non habemus, nos ipsos seducimus, et veritas in nobis non est. Si autem confessi fuerimus peccata nostra, fidelis est et justus, qui dimittat nobis peccata et mundet nos ab omni iniquitate. »

¹ Coloss. III, 13. — ² Ephes. V, 1. — ³ Joan. I, 8.

Quomodo mundat? Ignoscendo, non quasi inveniens¹ quod puniat, sed inveniens quod dimittat. Ergo si habemus peccata, fratres, ignoscamus petentibus. Non inimicitias in corde nostro contra alterum retineamus. Plus enim inimicitiae retentæ vitiant ipsum cor nostrum.

V. Volo ergo te ignoscentem, quia teneo veniam postulantem. Rogaris, ignosce: rogaris, et rogabis; rogaris, ignosce; tu rogabis ut ignoscatur tibi. Ecce veniet tempus orandi: in verbis quæ dicturus es, teneo te. Dicturus es: « Pater noster, qui es in cælis. » Non enim eris in numero filiorum, si non dicturus es: « Pater noster. » Ergo dicturus es: « Pater noster, qui es in cælis. » Sequere: « Sanctificetur nomen tuum. Dic adhuc: Adveniat regnum » tuum. » Adhuc sequere: « Fiat voluntas tua, sicut in cælo, » et in terra. » Vide quid adjungas: « Panem nostrum » quotidianum da nobis hodie². » Ubi sunt divitiæ tuæ? Ecce mendicas. Interim tamen unde agitur, dic adhuc post: « Panem nostrum quotidianum da nobis hodie. » Dic adhuc quod sequitur: « Dimitte nobis debita nostra. » Venisti ad verba mea: « Dimitte, inquit, nobis debita » nostra. » Quo jure? quo pacto? quo placito? chirographo recitato? « Sicut et nos dimittimus debitoribus nostris. » Parum est quod non dimittis adhuc et Deo mentiris. Conditio posita est, fixa est lex: Dimitte, sicut dimitto. Ergo non dimittit, nisi dimittas. Dimitte, sicut dimitto. Petenti vis ut dimittatur tibi, petenti dimitte. Preces istas Jurisperitus cæli dictavit: non te fallit, secundum coelestem ejus vocem posce: dic: « Dimitte nobis, sicut et nos dimittimus: » et fac quod dicis. Qui mentitur in Precibus, beneficio caret: qui mentitur in Precibus, et perdit causam et invenit pœnam. Et si aliquis mentitur imperatori, cum venerit, convincitur quia

¹ Forte non quasi non inveniens. — ² Matth. IX, 11.

mentitur : quando autem tu orando mentiris in ipsa oratione convinceris. Non enim Deus ut te convincat testes ad te quærit. Qui tibi dictavit Preces, advocatus est tuus : si mentiris, testis est : si non te corrigis, iudex erit tuus. Ergo et dic, et fac. Quia si non dicis, contra jus petendo non impetras : si autem dicis et non facis, etiam mendacii reus eris. Non est qua versus iste transeat, nisi quod dicimus impleatur. Numquid delere istum versum poterimus de oratione nostra ? An vultis ut illud ibi sit : « Dimitte » nobis debita nostra : » et deleamus quod sequitur, « Sicut » et nos dimittimus debitoribus nostris ? » Non delebis, ne ante delearis. In oratione ergo dicis : « Da ; » dicis, « Dimitte : » ut accipias quod non habes ; et relaxetur tibi quod deliquisti. Ergo vis accipere, da : vis ut dimittatur tibi, dimitte. Brevis complexio est. Ipsum Christum audi alio loco : Dimittite, et dimittetur vobis ; date, et dabitur vobis. Dimittite, et dimittetur vobis. Quid dimitteris ? Quod in vobis alii peccaverunt. Quid et vobis dimittetur ? Quod peccastis. Dimittite. Date, et dabitur vobis quod desideratis, vitam æternam¹. Fulcite pauperis vitam temporalem, sustentate pauperis vitam præsentalem, et pro isto tam parvo terrenoque semine accipietis messem vitam æternam. Amen.

¹ Luc. vi, 37, 38.

ANNOTATIONES.

ANNOTATIO (1) pag. 77.

Ex Augustini in hunc ipsum Michææ locum Sermone nonnihil quod minime continet subsequens Tractatus, decerptum est a Beda, et in ipsa ejus, non vulgata quidem falsoque ei tributa, sed vera et in pluribus MSS. libris reperta collectione sic profertur ad Galat. iv : *Ex Sermone de prophetis verbis, ut homo diligat justitiam et misericordiam et iudicium, paratusque sit ambulare cum Domino Deo suo. Cum autem venit plenitudo temporis misit Deus Filium suum factum ex muliere, factum sub Lege. Sed offendit, factum ex muliere ; quia natum confitemur ex virgine. Factum non confitemur nisi hominem : Deus autem semper faciens est, fieri nescit ut sit. Fieri nescit Deus : sed sit ut aliquid alicui sit ; quomodo dicitur : Domine, refugium factus es nobis : et, Dominus factus est adjutor meus. Quanta factus, qui nunquam est factus ? Dominus autem Christus homo factus est, ut esset ; ut qui Creator semper erat, creatura esset. Manens enim Deus factus est homo, ut fieret quod non erat, non ut periret quod erat. Hoc ergo de virgine quod factum est, quare ex muliere ? Quod apud Hebræos, ubi est prima lingua Scripturæ, mulier nomen est significandi sexus, non amissæ integritatis.*